ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : સર્ટિફિકેટ ઈન NGO મેનેજમેન્ટ **(CNM)**

નોંધણી નંબર : ________________

પાઠયક્રમ : NGO સંચાલન પરિચય **(BMS-01)**
તારીખ : **29/04/2011**
સમય : **12.30 to 02.00**
સૂચના : બધાજ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. **કુલ ગુણ : 50**

પ્રશ્નઃ 1 નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (10)

1. બિનસરકારી સંસ્થા પાસે સ્થાનિક પરિસ્થિતિની પાયાની માહિતી હોતી નથી.
2. 1991 અગાઉ ભારતમાં પરવાના રાજ હતું.
3. સહસ્રાબ્દી વિકાસ લક્ષ્યાંકોમાં 9 લક્ષ્યાંકો છે.
4. સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓએ યોગ્ય કર્મચારી નીતિ ઘડવાની જરૂર હોતી નથી.
5. સુશાસાનમાં પારદર્શિતા મહત્ત્વનું અંગ છે.
6. છેવાડાના માનવીના પ્રતિનિધિત્વને શાસન સાથે કશી લેવા દેવા નથી.
7. ક્ષમતા ઉપર કાર્યક્ષમતાનો આધાર હોઈ શકે નહીં.
8. સંચાલકીય અંકુશો નકારાત્મક જૂથભાવનાને વ્યકત કરે છે.
9. પ્રતિભાવ સામેથી માગવામાં ન આવે ત્યારે તે અસરકારક બને છે.
10. પ્રત્યક્ષ પ્રત્યાયન સૌથી વધુ અસરકારક છે.

પ્રશ્ન :2 જૂથ પ્રત્યાયનની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો અને જૂથના જીવનચક્રના તબક્કા વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. (15)

અથવા

સંચાલકીય આયોજનનો ખ્યાલ સમજાવો અને તેનાં ઉદાહરણો આપો.

પ્રશ્નઃ 3 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ) (15)

1. વ્યૂહાત્મક આયોજનનાં મૂળ તત્ત્વો કયાં કયાં છે ?
2. સ્વોટ વિશ્લેષણની વિગતો આપો.
3. અહેવાલ લેખનનો કોઈ એક સિધ્ધાંત સમજાવો.

www.StudyGuideIndia.com

4. ભારતમાં ગ્રામીણ ગરીબોના વિકાસમાં પ્રત્યાયનની ભૂમિકા સમજાવો.

5. જૂથની ગતિશીલતાની જૂથની કાર્યસિધ્ધિ પર શી અસર થાય છે ?

6. બિન–સરકારી સંસ્થામાં દાતાની ભૂમિકા શું છે ?

7. બિન–સરકારી સંસ્થામાં રાજકીય વલણોની સંભાવના કેવી છે ?

8. મૂલ્યો સાથેના નેતૃત્વની આવશ્યકતા કેમ છે ?

પ્રશ્ન :4 ગમે તે બે વિશે ટૂંક નોંધ લખો. (10)

1. કેન્દ્રસ્થ કૌશલ્ય અને ક્ષમતા નિર્માણ

2. રેડિયો અને શિક્ષણ

3. પ્રત્યાયનનું કૌશલ્ય

4. વિકાસ માટે સહાય

---

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : સર્ટિફિકેટ ઈન NGO મેનેજમેન્ટ **(CNM)**

નોંધણી નંબર : ______________

પાઠયક્રમ : વ્યવસ્થાપનના કાર્યો **(BMS-02)**
તારીખ : **29/04/2011**
સમય : **4.30 to 06.00**
સૂચના : બધાજ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. **કુલ ગુણ : 50**

---

www.StudyGuideIndia.com

પ્રશ્નઃ–1 નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (10)

1. બજારની વેચાણ વિભાવના એવી ધારણા રાખે છે કે જો ગ્રાહકની ઈચ્છા કે મરજી પર તેને છોડવામાં આવે તો તે કંપનીની પેદાશોની પૂરતા પ્રમાણમાં ખરીદી કરશે નહિ. ☐
2. વેચાણ એ સામાન્યતઃ વિનિમયનું કાર્ય છે. ☐
3. અર્ધવિકસિત અર્થતંત્ર એ મુખ્યત્વે ખરીદનારનું બજાર છે. ☐
4. પ્રાપ્તિ અને ચૂકવણીનું ખાતું હિસાબની રોકડ પ્રથાને આધારે તૈયાર કરવામાં આવે છે. ☐
5. મંડળીઓની નોંધણીનો કાયદો 1960 માં ઘડાયો. ☐
6. વેપારી સંસ્થાઓના કિસ્સામાં ધંધાકીય કાર્યવાહીનો નફો અથવા નુકસાન તેના આખરી હિસાબો જણાવશે. ☐
7. ખાતાવહી બધા વ્યવહારોની નોંધના પૃથક્કરણનો સારાંશ છે. ☐
8. કાચું સરવૈયું ખાતાવહીનાં તમામ ખાતાંમાંની બાકી રહેતી સિલકની તેમ જ અમુક ચોક્કસ તારીખે રોકડ બુકમાં રહેલી સિલકની યાદી છે. ☐
9. જેમ જેમ હરીફાઈ વધતી ગઈ તેમ તેમ બજાર વ્યવસ્થા ગ્રાહકલક્ષી બનતી ગઈ. ☐
10. બજાર વ્યવસ્થા દ્વારા પેદાશ અને સેવાઓ માટે સમય અને સ્થાનની ઉપયોગિતા પેદા કરાય છે. ☐

પ્રશ્નઃ–2 મંડળી બનાવવા માટે આવશ્યક દસ્તાવેજો કયા કયા છે ? મંડળીના અગત્યના પેટા નિયમોમાં શાનો સમાવેશ થાય છે ? મંડળીની નોંધણી કેવી રીતે થાય ? (15)

અથવા

બિન–સરકારી સંસ્થા માટે નાણાં ભંડોળ એકત્ર કરવામાં કાનુની મુદ્દા કયા કયા છે ? નાણાં ભંડોળ એકત્ર કરવાની પધ્ધતિઓ જણાવો.

પ્રશ્નઃ–3 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે **પાંચ**) (15)

1. પ્રાયોજનાની દરખાસ્તમાં સંગઠનની ઓળખ.
2. પ્રાયોજનાની દરખાસ્તમાં શું કરવું જોઈએ ?
3. નાણાં ભંડોળ એકત્ર કરવાના સિધ્ધાંતો.
4. ખાતાવહી
5. આવક અને ખર્ચ ખાતું
6. કંપની ધારા હેઠળ નોંધણી.
7. વ્યાવસાયિક બજાર વ્યવસ્થા
8. સાક્ષરતા અને વિકાસ

પ્રશ્નઃ–4 ગમે તે **બે** વિશે ટૂંક નોંધ લખો. (10)

1. સામાજિક બજાર વ્યવસ્થા અને વર્તનમાં ફેરફાર
2. બજાર વ્યવસ્થાનો અર્થ
3. હિસાબ રાખવાના પાયાના નિયમો.
4. પ્રાયોજનાની દરખાસ્તમાં અંદાજપત્ર

---

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : સર્ટિફિકેટ ઈન NGO મેનેજમેન્ટ **(CNM)**

નોંધણી નંબર : ______________

પાઠયક્રમ : સ્વાસ્થ્ય સંભાળ વ્યવસ્થાપન **(BMS-03)**
તારીખ : **30/04/2011**
સમય : **12.30 to 02.00**
સૂચના : બધાજ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે. **કુલ ગુણ : 50**

પ્રશ્ન : 1 નીચેના વાકયોમાંથી સાચા–ખોટા વાકયો શોધી નિશાની કરો. (10)

1. ભારતમાં જન્મતા શિશુઓમાં 70% શિશુઓનું જન્મ સમય વજન સામાન્ય કરતાં ઓછું હોય છે.
2. પાંડુરોગ ને વિટામિન " એ" ની ઉણપથી થાય છે.
3. " આશા " ગામની જ કોઈ બહેન હોય તે જરૂરી છે.
4. દર મહિને એક વખત ગ્રામ સ્વાસ્થ્ય પોષણ દિનનું આયોજન કરવું જોઈએ.
5. ન્યુમોનિયા વાતાવરણામાં ભળેલા નુકશાનકારક વાયુઓથી થાય છે.
6. કમળો અને મરડો જેવા વાઈરસજન્ય રોગો પાણી દ્વારા થાય છે.
7. ગરીબી અને બિમારી એક સિક્કાની બે બાજુ જેવા છે.
8. "ચીપકો" ચળવળ એ લોકોની ચળવળ નથી.
9. રોગચાળા સંબંધી ત્રિકોણના પ્રમુખ ક્ષેત્રો પર્યાવરણ એજન્ટ અને હોસ્ટ છે.
10. કેરળમાં પુરૂષોની સામે સ્ત્રીઓની સંખ્યા વધુ છે.

પ્રશ્ન : 2 પર્યાવરણની માનવ સ્વાસ્થ્ય અને અસ્વાસ્થ્ય ઉપર થતી હકારાત્મક–નકારાત્મક અસરો વિગતવાર સમજાવો. (15)

અથવા

રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ સ્વાસ્થ્ય મિશનના ધ્યેયો અને તેના અપેક્ષિત પરિણામોની વિસ્તાર પૂરક ચર્ચા કરો.

www.StudyGuideIndia.com

પ્રશ્ન : 3 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ **પાંચ**) (15)

1. રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ સ્વાસ્થ્ય મિશનના લક્ષ્યોની સૂચિ આપો.
2. સ્વાસ્થ્યની વ્યાખ્યા આપો અને તેને સમજાવો.
3. હરિતગૃહ વાયુઓના નામ આપો.
4. વ્યવસાયના કારણે થતા રોગોના નામ આપો.
5. હિમાયતનો અર્થ સમજાવો.
6. જોડાણ અને કામચલાઉ જોડાણની વચ્ચેનો તફાવત લખો
7. જળસ્ત્રોને પ્રદૂષિત કરતા કારણો જણાવો
8. આરોગ્યક્ષેત્રના સુધારાની વ્યાખ્યા અને અર્થ સમજાવો.

પ્રશ્ન : 4 ટૂંકનોંધ (કોઈ પણ **બે**) (10)

1. મહિલા સામર્થ્યીકરણ
2. કામચલાઉ જોડાણ
3. જનની સુરક્ષા યોજના
4. HIV ની પ્રસારમાં તબીબી વ્યવસ્થાની ભૂમિકા

www.StudyGuideIndia.com